

Zmiana ocen stanu ochrony siedlisk przyrodniczych w kolejnych obserwacjach monitoringowych w latach 2006-2011 i 2013-2014

Kod siedliska	Nazwa siedliska	Region	Ocena: raport KE 2013	Ocena: monitoring 2006-2011	Ocena: monitoring 2013-2014
SIEDLISKA MORSKIE I NADMORSKIE					
1150	Zalewy i jeziora przymorskie	CON	U1	U1/U2	U1
1210	Kidzina na brzegu morskim	CON	XX	-	U1
1340	Śródlądowe słone łąki, pastwiska i szuwary (<i>Glauco-Puccinellietalia</i> część - zbiorowiska śródlądowe)	CON	U2	U1	U1
2110	Inicjalne stadia nadmorskich wydym białych	CON	U1	-	U1
2120	Nadmorskie wydmy białe (<i>Elymo-Ammophiletum</i>)	CON	U1	-	U1
2130	Nadmorskie wydmy szare	CON	U1	U1	U1
2140	Nadmorskie wrzosowiska bażynowe	CON	U1	U1	U2
2180	Lasy i bory mieszane na wydmach	CON	U1	-	U1
2190	Wilgotne zagłębienia międzywydmowe	CON	XX	-	U1
SIEDLISKA WODNE I NADWODNE					
3130	Brzegi lub osuszone dna zbiorników wodnych ze zbiorowiskami z <i>Littorelletea</i> , <i>Isoëto-Nanojuncetea</i>	ALP	-	-	FV
3130	Brzegi lub osuszone dna zbiorników wodnych ze zbiorowiskami z <i>Littorelletea</i> , <i>Isoëto-Nanojuncetea</i>	CON	XX	-	U1
3140	Twardowodne oligo- i mezotroficzne zbiorniki wodne z podwodnymi łąkami ramienic <i>Charetea</i>	CON	U2	-	U1
3270	Zalewane muliste brzegi rzek	CON	XX	-	U1
SIEDLISKA ZAROŚLOWE					
4070	Zarośla kosodrzewiny	ALP	FV	FV	FV
4070	Zarośla kosodrzewiny	CON	FV	FV	FV
40A0	Zarośla wisienki stepowej <i>Prunetum fructinosae</i>	CON	XX	-	U1
6110	Skały wapienne i neutrofilne z roślinnością pionierską (<i>Alyso-Sedion</i>)	CON	U1	U1	U1
6120	Ciepłolubne, śródlądowe murawy napiaskowe (<i>Koelerion glaucae</i>)	CON	U2	U1	U2
6130	Murawy galmanowe	CON	U2	-	U1

Kod siedliska	Nazwa siedliska	Region	Ocena: raport KE 2013	Ocena: monitoring 2006-2011	Ocena: monitoring 2013-2014
6210	Murawy kserotermiczne (<i>Festuco-Brometea</i>)	ALP	U2	U2	U2
6210	Murawy kserotermiczne (<i>Festuco-Brometea</i>)	CON	U1	U1-U2	U1
6230	Bogate florystycznie górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (<i>Nardetalia - płaty bogate florystycznie</i>)	ALP	U2	U2	U2
6230	Bogate florystycznie górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (<i>Nardetalia - płaty bogate florystycznie</i>)	CON	U2	U1	U1
SIEDLISKA TORFOWISKOWE I ŹRÓDLISKOWE					
7110	Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe)	ALP	U1	U1	U1
7110	Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe)	CON	U2	U1	U1
7120	Torfowiska wysokie zdegradowane, lecz zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji	ALP	U1	-	U1
7120	Torfowiska wysokie zdegradowane, lecz zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji	CON	U1	-	U1
7210	Torfowiska nakredowe (<i>Cladietum marisci</i> , <i>Caricetum buxbaumi</i> , <i>Schoenetum nigricantis</i>)	CON	U2	U1	U1
7220	Źródlika wapienne ze zbiorowiskami <i>Cratoneurion commutati</i>	ALP	U1	U2	U2
7220	Źródlika wapienne ze zbiorowiskami <i>Cratoneurion commutati</i>	CON	U1	U2	U2
SIEDLISKA NASKALNE					
8110	Piargi i gołoborza krzemianowe	ALP	FV	-	FV
8110	Piargi i gołoborza krzemianowe	CON	FV	-	FV
8160	Podgórskie i wyżynne rumowiska wapienne ze zbiorowiskami ze <i>Stipion calamagrostis</i>	ALP	U1	U1	U1
8160	Podgórskie i wyżynne rumowiska wapienne ze zbiorowiskami ze <i>Stipion calamagrostis</i>	CON	U2	U2	U2
8310	Jaskinie niedostępne do zwiedzania	ALP	FV	-	FV
8310	Jaskinie niedostępne do zwiedzania	CON	FV	-	FV
SIEDLISKA LEŚNE					
9110	Kwaśne buczyny (<i>Luzulo-Fagenion</i>)	ALP	FV	-	U1
9110	Kwaśne buczyny (<i>Luzulo-Fagenion</i>)	CON	U1	-	U1
9130	Żyzne buczyny (<i>Dentario glandulosae-Fagenion</i> , <i>Galio odorati-Fagenion</i>)	ALP	FV	-	U1

Kod siedliska	Nazwa siedliska	Region	Ocena: raport KE 2013	Ocena: monitoring 2006-2011	Ocena: monitoring 2013-2014
9130	Żyzne buczyny (<i>Dentario glandulosae-Fagenion</i> , <i>Galio odorati-Fagenion</i>)	CON	U1	-	U1
9170	Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Galio-Carpinetum</i> i <i>Tilio-Carpinetum</i>)	ALP	U1	-	U2
9170	Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Galio-Carpinetum</i> i <i>Tilio-Carpinetum</i>)	CON	U1	-	U1
9180	Jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stromych stokach i zboczach (<i>Tilio platyphyllis-Acerion pseudoplatani</i>)	ALP	FV	FV	FV
9180	Jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stromych stokach i zboczach (<i>Tilio platyphyllis-Acerion pseudoplatani</i>)	CON	FV	U1	U1
91D0	Bory i lasy bagienne	ALP	U1	U1	U1
91D0	Bory i lasy bagienne	CON	U1	U1	U1
91E0	Łęgi wierzbowe, topolowe olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i> , olsy źródłiskowe)	ALP	U2	U1	U1
91E0	Łęgi wierzbowe, topolowe olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i> , olsy źródłiskowe)	CON	U2	U1/U2	U1
91I0	Ciepłolubne dąbrowy (<i>Quercetalia pubescentis-petraeae</i>)	CON	U2	U1	U1
91P0	Jodłowy bór świętokrzyski (<i>Abietetum polonicum</i>)	CON	U1	FV/U1	U1
91Q0	Reliktowe lasy sosnowe	ALP	FV	FV	FV
91T0	Bory chrobotkowe	CON	U2	U2	U2
-	Eutroficzne łąki wilgotne ze związku <i>Calthion</i>	ALP	-	-	U1
-	Eutroficzne łąki wilgotne ze związku <i>Calthion</i>	CON	-	-	U1
-	Olsy (<i>Carici elongatae-Alnetum</i>)	CON	-	-	U1

UWAGA: Na różowo zaznaczono typy siedlisk przyrodniczych, których stan ochrony pogorszył się od poprzednich obserwacji, brak siedlisk przyrodniczych, których stan się znacząco poprawił w tym okresie.

Możliwość porównania wyników monitoringu prowadzonego w latach 2013-2014 i w latach 2006-2008 istnieje tylko w przypadku siedlisk, które były monitorowane powtórnie. Należy podkreślić, że dla 18 typów siedlisk przyrodniczych, które były monitorowane po raz pierwszy, zgromadzone dane mają charakter referencyjny.

Natomiast analizując przemiany dla typów siedlisk przyrodniczych monitorowanych powtórnie należy zwrócić uwagę, że wyraźnie pogorszyła się ocena dwóch typów siedlisk przyrodniczych w regionie kontynentalnym, były to:

- 6120 Ciepłolubne, śródlądowe murawy napiaskowe (*Koelerion glaucae*)

- 2140 Nadmorskie wrzosowiska bażynowe

Pogarszający się **stan muraw napiaskowych** został również potwierdzony w raporcie dla KE w roku 2013. Kluczowym zagrożeniem dla tego typu siedliska przyrodniczego jest przede wszystkim sukcesja wtórna i związane z nią zarastanie muraw przez podrost drzew, krzewy, a także obce gatunki i rodzime gatunki ekspansywnej. Typowym procesem, obserwowanym w całym kraju jest przede wszystkim wchodzenie na takie tereny sosny, brzozy i osiki. W wielu wypadkach jest to efektem zarzucenia prowadzonej gospodarki kośno-pasterskiej. W niektórych przypadkach (np. na Pustyni Błędowskiej) ekspansja sosny jest konsekwencją prac prowadzonych kilka dekad temu, a mających na celu utrwalenie lotnych piasków kompleksu wydmy śródlądowych i muraw napiaskowych.

Ocena ogólna wszystkich stanowisk monitorowanych stanowisk siedliska 6120 w latach 2013-2014 była niewłaściwa, a wśród ocen dominowały oceny złe U2 (30 stanowisk), ocen niezadowolających U1 było nieco mniej (25 stanowisk). Na żadnym z badanych stanowisk nie przyznano oceny FV (w porównaniu do 10 takich ocen w poprzednim badaniu). Ocena ogólna była właściwie oceniana ze względu na wszystkie 3 parametry, choć nieco gorzej z nich było oceniany parametr specyficzna struktura i funkcje. Ogólnie przeprowadzone badania wskazują na bardzo zły i pogarszający się stan zachowania tego siedliska przyrodniczego. Na żadnym z badanych stanowisk nie przyznano oceny FV (w porównaniu do 10 takich ocen w poprzednim badaniu), a na aż 28 stanowiska parametr ten oceniono na U2. W porównaniu do poprzednich badań parametr specyficzna struktura i funkcje oceniono niżej niż poprzednio się aż na 22 stanowiskach. Na ocenę tego parametru wpływały właściwie wszystkie oceniane wskaźniki, jednak najbardziej pogorszyła się ocena wskaźników opisujących ekspansję krzewów i podrostu drzew oraz rozprzestrzeniania się rodzimych gatunków inwazyjnych.

Najczęściej występującymi oddziaływaniami na monitorowanych stanowiskach były: zarzucenie pasterstwa, brak wypasu, drogi, ścieżki i drogi kolejowe, pojazdy zmotoryzowane, nierodzące gatunki zaborcze, ewolucja biocenotyczna, sukcesja, zmiana składu gatunkowego (sukcesja), eutrofizacja (naturalna). Wskazuje to na dwa główne typy presji na to siedlisko przyrodniczej. Po pierwsze w związku z tym, że siedliska ma charakter półnaturalny wymagane jest jego użytkowanie polegające na usuwaniu zarośli, koszenie lub wypas. W przypadku braku tych form użytkowania ulega ono szybkiej sukcesji w kierunku zbiorowisk zaroślowych i traworoślowych. Z drugiej strony obserwuje się presję związaną z bezpośrednim niszczeniem siedliska, np. w związku z ruchem pojazdów zmotoryzowanych – o ile niewielka presja związana np. z wydeptywaniem siedliska przy ścieżkach pieszych nie ma większego znaczenia to rozjeżdżanie płatów muraw może istotnie pogorszyć jego strukturę i funkcje.

Obserwowane na murawach napiaskowych niekorzystne zjawiska skłaniają do podjęcia pilnych działań z zakresu ochrony czynnej polegających na usuwaniu drzew, odkrzaczaniu, a w niektórych przypadkach także przywrócenia gospodarki kośno-pasterskiej.

Z kolei głównym procesem prowadzącym do pogarszania się **stanu siedliska nadmorskie wrzosowiska bażynowe 2140** jest działalność morza i związana z tym abrazja brzegu, a także bezpośrednie niszczenie związane z rekreacyjnym użytkowaniem plaż. Również w tym przypadku należały wprowadzić pilne działania ochronne.

W latach 2013-2014 badania monitoringowe siedliska – nadmorskie wrzosowiska bażynowe przeprowadzono na 21 stanowiskach badawczych. Stanowiska obejmują cały zasięg siedliska oraz większość istniejących stanowisk. Wyniki przeprowadzonych badań pozwalają na stwierdzenie, że stan ochrony siedliska tego siedliska należy ocenić jako zły (U2). Jedynie w przypadku sześciu stanowisk, z czego dwa znajdują się w granicach Słowińskiego Parku Narodowego) stan ochrony określono jako właściwy (FV). Powodem tak dobrego stanu zachowania siedliska na tych stanowiskach jest ich niedostępność oraz odległość od miejscowości letniskowych, w związku z tym z niewielką penetracją turystów. Z drugiej strony znajdują się one na odcinku wybrzeża, na którym przeważają procesy sedymentacji i akumulacji piasku

morskiego. Najistotniejsze zagrożenia wynikają z oddziaływania presji związanej z ruchem turystycznym (rekreacyjne użytkowanie plaż) i działalnością morza (fale sztormowe i silne wiatry). Dotyczy to w zasadzie większości stanowisk.